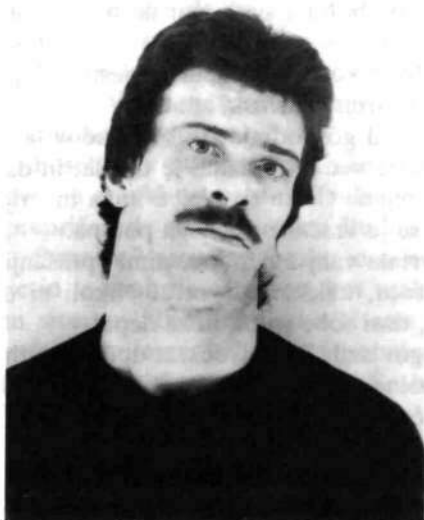

A vse to ni nikakršno zlo v primerjavi s spočetjem

Tugo
Zaletel

Kot človekova sla po nesmrtnosti ne prinaša s seboj razumske utemeljitve, tako tudi človekov razum ne daje niti čara človeškemu življenju niti tolažbe njegovi minljivosti.

Miguel de Unamuno

Noč se je kakor utrujena družica leno poslavljal, izza hribov se je jela plaziti moreča sivina poznojesenskega jutra. Podoben pankrtu se je rojeval dan: nezaželen in vnaprej

preklet. Njegov odsev se je medlo spuščal na cestni tlak.

Nejc se je naslonil na mrzlo steklo telefonske govornice.

NA SEMAFORU JE UTRIPALA RUMENA LUČ.

Prižgal si je zmečkano cigareto ter pogledal na uro. Slednje je storil povsem nezavedno, saj je čas zanj izgubil sleherni pomen.

V glavi, pijani od vina, še bolj pa od neznosne bolečine, je mračna podoba popolne brezizhodnosti dobivala vedno jasnejše oblike. Vse želje, vsi načrti, vsa sreča, ki je še pred nekaj dnevi polnila srce, vse, prav vse je bilo udušeno.

Vse, razen Nejčevega nepotrebnega telesa.

Koliko moči je potrebno, da se življenje zgradi do meje nekakšne znosnosti – kako malo, da se sesuje v prah!

Včasih se vsa tragika človekovega bivanja strne v en sam brezobziren trenutek, ta pa nas sooči z dotlej neznano nam usodo. Kaj nam v takšnem trenutku koristi racionalno razmišljanje? Kam se izgubi trdna vera v moč lastne zavesti? Vse skupaj se v hipu razblini; izpuhti kot zrak iz predrtega balona. Človek je obremenjen s tragiko in to breme vlači nenehno s seboj. Če le najde priložnost, ga kot posledico sebičnosti lahko miselno spusti v zibelko prihodnjim rodovom. Sanje se vse prerade zasitijo z grenkobo. Takšne pa nam postanejo odveč.

Medtem, ko je Nejc kadal cigareto, ga je miselni tok vrtinčil skozi

spomine v sedanost, skozi blodnje v resničnost. Taval je po labirintu nerešljive odvečnosti; stiskal ga je oklep apatije.

Življenje se ga je le rahlo dotikalo, kot sapa.

Šele drget telesa ga je prisilil, da se je odlepil od govorilnice.

NA SEMAFORU JE GORELA RDEČA LUČ.

Nenadoma si je zaželel, da bi bil v svoji mansardi.

Pred tremi leti, ko je Nejc kot bruc prišel v mesto, se je z očetovim posredovanjem nastanil pri ostareli družinski znanki.

Teta Rozi, kot je imenoval gospodinjo, je bila čudovita. O plačilu ni hotela niti slišati. Da je soba že več let prazna, je dejala, in da je ona tako ali tako ne namerava uporabljati. Često so Nejcu kava in prijazne besede tete Rozi lajšale mačka, ko se je vračal z nočnega potepa.

Nikdar ni gospodinja vrtala vanj z nepotrebnimi vprašanji. Ni je zanimalo, kod hodi, kdaj se vrača, kakšen se vrača. Nikoli ni opazil, da bi brskala po njegovih stvareh, dasi sobe sploh ni zaklepal.

Podstrešnica je bila njegov azil. Po največkrat dolgotrajnih bakanalijah se je vračal vanjo in si v popolnem miru nabiral novih moči. Te oaze miru ni hotel deliti prav z nikomer, čeprav je bil prepričan, da teta Rozi obiskom ne bi nasprotovala.

Kolikokrat je s kakšnim dekletom dočakal jutro v parku ali v kakšni kleti. Kolikokrat je skakal skoz okno pred besnim očetom katere od prijateljc ali pa se potikal po zapuščenih vagonih. Samo zato, da ne bi oskrunil svojega svetišča.

Ko je izstopil iz fakultete, je teta Rozi vedela, kako je z njim, a ni niti namignila, da bi moral zapustiti njeno hišo. Ostala je nespremenjeno prijazna; če ga je le ujela doma, ga je malodane prisilila, da je obedoval pri njej. Tiste mesece je Nejc počel vse mogoče, le da je preživel: prodajal je slike nekega prijatelja, bil je preprodajalec droge, s tujo izkaznico je delal prek študentskega servisa, nekaj dni je celo na tržnici prodajal sadje za nekega Albanca.

Vse dokler ni srečal Vanje.

Šele ona ga je prebudila iz otopenosti, v katero je nezavedno drsel vse globje.

Vanja je bila tedaj še gimnazijka. Tretji letnik zadnje generacije pred zloglasno reformo šolstva. Življenje je sprejemala dosti bolj resno kot Nejc, in z mnogo več perspektive. Nemalo se je namučila, da je uspela Nejca prepričati v brezplodnost njegovega načina življenja.

Nejc se je ponovno vpisal na faks.

Nejc je vedno pogosteje ostajal z Vanjo, medtem ko so njegovi tovariši uprizarjali pijanske orgije.

Nejc je celo nekoliko uredil svoj zunanji videz.

Nejc je ...

Vanja je že v tistem času pisala izvrstne pesmi.

Ker sta bila z Nejcem oba ljubitelja umetnosti, so njuni pogovori o tej temi pogosto trajali do jutra.

Vanjino obnašanje je kljub izjemni senzibilnosti redkokdaj zašlo v skrajnosti. Izžarevala je čudovito nalezljivo mirnost. Prav s to mirnostjo, ki je bila oplemenitena z neomajnim optimizmom, je bila dostikrat kos Nejčevemu že skoraj bolealnemu skepticizmu.

Alkohola Vanja organsko ni prenašala. Do Nejca pa je bila strpna, četudi je vedela, da ga včasih tudi nekaj tednov zapored noben hudič ne spravi ne domov ne na faks, še najmanj pa proč od steklenice.

Njun odnos se je od dne do dne poglobljal.

Ko je Vanja maturirala, se je tudi sama vpisala na faks. Z Nejcem sta si takrat našla skupno sobo.

Posebne pomanjkanja nista občutila, kajti Vanjina mati, ki je bila vdova, je edinki pogosto pošiljala denar, prav tako pa je Nejčev oče, ko se je prepričal, da sin spet redno študira, prispeval k njuni blaginji.

Pesmi v Vanjinem zvezku je bilo vsak dan več in bile so vedno boljše. Nejc jo je hrabil, kadar je, kot vsak dober pesnik, podvomila o pisanju. Sam sicer ni nikoli napisal niti ene pesmi, a v poezijo je bil zaljubljen. Ženska poezija mu je bila še posebej pri srcu. Menil je, da je ženska poezija rahlejša, bolj iskreno občutena. Še bolj kot v poezijo pa je bil zaljubljen v Vanjo.

Nejc sploh ni opazil, kdaj je prispel do hiše. Tiho je šel skozi hodnik, odklenil vrata sobe ter se oblečen vrgel na posteljo.

Mansarde ni več, je zavzdihnil. Teta Rozi je v hiralnici, hišo pa so podrl.

VANJE TUDI NI VEČ! je kot odmev bolnih misli butnila vanj samota temnega prostora. Vanja leži pod kupom vlažne, mrzle zemlje. Kot bi bila kakšen krt, ne pa najboljši prijatelj, kar jih je nosil umazani svet.

Nejc je prižgal majhno svetilko nad posteljo.

Iz predala nočne omarice je potegnil brizgo in jo spravil v žep.

S police je vzel zvezek.

Ugasnil je luč ter zapustil hišo.

Šel je do avtobusne postaje v bližini.

Turoben dan se je medtem dokončno rodil, a kot da ni hotel pretrgati popkovine, ki ga je vezala s temo.

Kazalo je, da se bo vsak čas ulil dež.

NA SEMAFORU JE GORELA ZELENA LUČ.

Nejc se je z avtobusom odpeljal do končne postaje v predmestju. Potem se je napotil na majhen griček, kamor sta z Vanjo mnogokrat prihajala sanjarit.

Tokrat je prvič na zidu ob cerkvi sedel SAM.

Prižgal si je cigareto in začel brati pesmi.

Bral je počasi in glasno.

Vsaka pesem je pomenila solzo.

Ni prebral do konca, zmanjkalo mu je solza.

Popoldne istega dne je mlad duhovnik začudeno obstal na čelu pogrebne spreveda, ko je v blatu zagledal negibno ležeče telo.

Nejc je v roki stiskal injekcijo; prazno ... kot življenje prazno. Duhovnik je pobral zvezek, ki je ležal poleg trupla. Ne meneč se za pogrebce, ki so se mrmraje zgrnili okrog njega, je polglasno prebral pesem, ki je bila napisana na ovitku:

Slepa starka rahlja gomilo,
hlad se plazi ob zidovih,
na konicah belih prstov
je skrita davna prerokba.

Veter je otožen svat,
ki v najvišjih iglicah ciprese
pogrebno pesem požvižgava.

Tragika spominjanja
se v lobanje zažira,
nesmisel večnih rojstev
se na mrzlem kamnu sveti.

Milan
Vincetič

Diluvij

Mileni

PRVI VEK Ti si rekla stari sen
jaz pa kar diluvij
mene je pobralo prej
ti se zmakneš uri